

Naslov članka/Article:

Uvajanje kompetence učenje učenja zgodovine

Introducing the Competence of Learning to Learn History

Avtor/Author:

Dragica Babič

CC licenca

Priznanje avtorstva-Nekomercialno-Brez predelav

Vzgoja in izobraževanje 3/2017, letnik 48

ISSN 0350-5065

Izdal in založil: Zavod Republike Slovenije za šolstvo

Kraj in leto izdaje: Ljubljana, 2017

Spletna stran revije:

<https://www.zrss.si/strokovne-revije/vzgoja-in-izobrazevanje/>

Dragica Babič, Gimnazija in ekonomska srednja šola Trbovlje

UVAJANJE KOMPETENCE UČENJE UČENJA V POUK ZGODOVINE

Na eni izmed študijskih skupin za zgodovino v gimnaziji sem se prvič srečala s problematiko učenja, ko je kolegica iz ene od šol predstavila grafični organizator ribja kost kot primer učenja teme Velika grška kolonizacija. Bila sem navdušena in tudi sama sem začela uvajati v pouk različne grafične organizatorje. Čez nekaj let so našo šolo povabili k sodelovanju v projektu Zavoda RS za šolstvo Uvajanje medpredmetne kompetence učenje učenja v pouk. Moja odločitev za sodelovanje v projektu je bila brez vseh pomislekov. »*To je to – naučiti dijake učiti se moj predmet,*« smo bile prepričane vse članice tima na naši šoli. Moj glavni razlog je bil ta, da večina dijakov v 1. letniku gimnazije nima usvojenih učinkovitih strategij učenja zgodovine. Težave nastopijo že pri učenju Prvih visokih kultur, saj se je treba naučiti kar nekaj držav, vladarjev, jih časovno in prostorsko umestiti ter vzročno-posledično razmišljati o zgodovinskem dogajanju. Zato sem se že več let spraševala, kako pomagati dijaku, da bodo učno bolj uspešni, da se ne bodo učili »na pamet«, ampak z razumevanjem in da ne bodo porabili ogromno časa za učenje ali pa celo obupali.

V projektu so me pritegnile predvsem bralne učne strategije in grafični organizatorji, saj je zgodovina po svoji naravi predmet, ki zahteva veliko študijskega branja in učenja z

razumevanjem in hkrati sposobnost organiziranja zapisa, ki je učinkovit in uporaben pri učenju.

Učenje učenja sem začela uvajati zelo postopoma, začeli pa smo od znanega k neznanemu. Primerjalne matrike oz. tabele učitelji zgodovine pri pouku že vseskozi uporabljamo, zlasti pri utrjevanju znanja in ugotavljanju podobnosti in razlik. Novost, ki sem jo dodala pri primerjalni matriki, je, da dijaki tudi zapišejo ugotovitve primerjav, podobnosti in razlike. Kot primer navajam Spodnjo Panonijo.

Ponovitev in preverjanje učne enote Francoska meščanska revolucija smo v 3. letniku naredili v obliki parabole, kar je zlasti všeč dijaku, ki jih zanima matematika.

Hkrati sem začela v pouk postopoma uvajati različne bralne učne strategije. Za uvodno motivacijo se je kot najprimernejša izkazala strategija VŽN (Pečjak, Gradišar, 2012: 148). Dijaki v prvi stolpec zapišejo, kaj že vedo o snovi, v drugi stolpec, kaj bi želeli izvedeti, in v tretji stolpec, kaj so se naučili. To strategijo uporabljam tudi pri analizi in popravni pisnega preizkusa znanja. Pri tem dijaki v prvi stolpec zapišejo, kaj so imeli pravilno rešeno, v drugi stolpec napačne odgovore in v tretji stolpec pravilne rešitve njihovih napačnih odgovorov.

Vladar:	PRIBINA	KOCELJ
Čas vladanja:		
Status Sp. Panonije:		
Vera:		
Širjenje vere iz:		
Jezik obredov:		
Pisava:		
Iz zapisanih značilnosti navedi vsaj dve podobnosti in dve razliki o vladavini Pribine in Koclja:		
podobnost:	razlika:	
podobnost:	razlika:	

Slika 1: Primerjalna matrika Spodnja Panonija

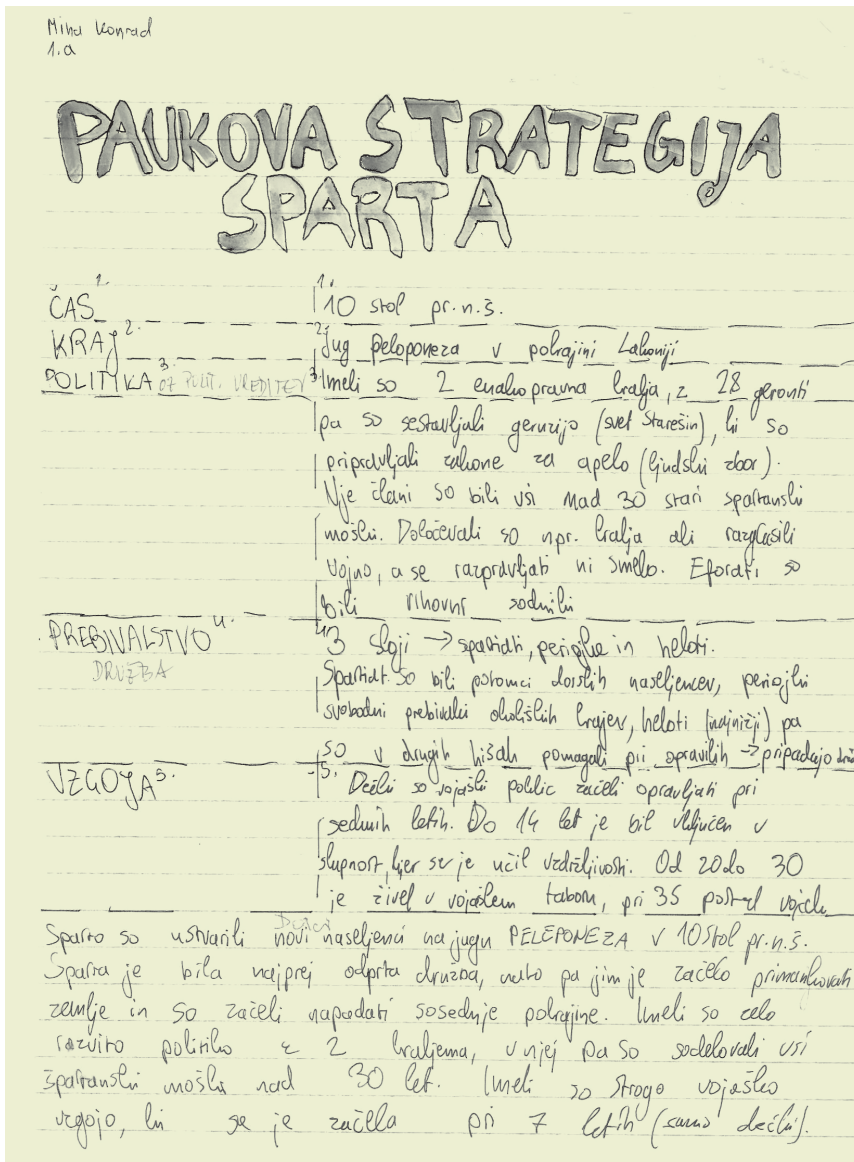
Pri učenju večjega obsega učne snovi in pri delu z obsežnejšimi zgodovinskimi viri dijakom svetujem uporabo ene izmed kompleksnih bralnih učnih strategij, po navadi Paukovo strategijo (Pečjak, Gradišar, 2012: 337-339). Dijaki v 1/3 razpredelnice zapišejo ključne besede (od 4 do 6) ali besedne zveze, v preostali 2/3 razpredelnice pa pomembne podrobnosti. Na dnu lista naredijo povzetek.

V tretjem letu projekta smo se ukvarjali predvsem s sprotnim spremljanjem znanja dijakov (Izzivi razvijanja in vrednotenja znanja v gimnazijski praksi - Zgodovina, 2015: 65-68). Odločila sem se, da bom razvijala povratno informacijo, kar se je pokazalo za zelo spodbudno. Največkrat sem dajala sprotno ustno povratno informacijo, nekajkrat pa sem se odločila tudi za pisno obliko - dijak je poleg delovnega lista

dobil obrazec s kriteriji za spremljanje in vrednotenje znanja in se je lahko že samovrednotil, poleg tega pa je dobil tudi povratno informacijo sošolca in učiteljice. Prednosti sprotnega spremljanja znanja so v spodbujanju k usmerjenosti za učenje, globinsko učenje in manjša ranljivost dijakov ob neuspehu.

Ko se je šola vključila v projekt o uvajanju kompetence učenje učenja, sem v vsakem razredu, od štirih letnikov gimnazije poskušala vsaj 10 % učnih ur pouka zgodovine izvesti z različnimi strategijami učenja in v drugem letu projekta tudi po načelih sprotne spremljanja znanja. V razredu (2. letnik) s katerim sem bila vključena v projekt, je takšnih ur več, saj je določanje ciljev oz. namenov učenja in dajanje povratne informacije učencem postalo že stalnica.

Veseli me, da sem v vseh letih sodelovanja v različnih projektih uspela preseči ustaljeni vzorec frontalnega poučevanja in da vse bolj postajam vodnica in mentorca dijakom, ki jih usmerja k učinkovitim strategijam učenja zgodovine. Predvsem me pa veseli, da dijaki pri pouku niso le poslušalci, spraševalci in zapisnikarji snovi, ampak ugotavljajo svoja močna in šibka področja pri predmetu zgodovina in slednja poskušajo odpraviti.

Slika 5: Sparta, avtor Miha Konrad

VIRI IN LITERATURA

Izzivi razvijanja in vrednotenja znanja v gimnazijski praksi - Zgodovina. (2015). Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo. <http://www.zrss.si/digitalnknjiznica/izzivi-razv-vred-znanja-gimn-zgodovina/> (dostopno 13. 12. 2016).

Pečjak, S. in Gradišar, A. (2012). Bralne učne strategije. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

Vzgoja in izobraževanje, št. 6, 2012. Tematska številka Učenje učenja. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo. http://www.zrss.si/digitalnknjiznica/VIZ-6_2012/ (dostopno 27. 12. 2016).

Zgodovina v šoli, št. 1-2, 2013. Tematska številka Učenje učenja pri pouku zgodovine. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo. <http://sistory.si/publikacije/prenos/?target=pdf&urn=sistory:ID35192> (dostopno 15. 12. 2016).